

„Edinost“ izhaja vsako drugo in
četrtto sabota vsakega meseca
in velja za Trst vse leto gl. 2 kr.—
zunaj Trstu po pošti vse leto . 2 . 40
    „   „   polu leta . 1 . 20
    „   „   četrt „   „   70
Za oznanila, kakor tudi za
„poslanice“ se plačuje za navadne
tristopne vrste:
8 kr. če se tiska 1 krat
7 „   „   2 krat
6 „   „   3 krat
Za veče črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo
po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri
pošti, pod obokom tik Kalustrove
hiše, na Belvederu pri g. Bertolinu,
v okolici: Na Opčinah v loteriji,
na Proseku pri g. Gorjupu, v Bar-
koli pri g. Ani Takan in v Ba-
zovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr.
Sancin M. Magdalenl zg. J. Ježu.
Naročina in vsa pisma naj so
pošiljajo uredništvu v Trstu.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

Vabilo na naročbo.

S prihodnjo številko stopi naš list v drugo poluletje; vabimo tedaj vse prijatelje in rodoljube, kateri se še niso naročili, da to takoj store. Vse one naročnike, kateri so zaostali s plačilom, prosimo, naj poravnajo svoj dolg, ker list nas mnogo stane, posebno je drag tisk v Trstu. Mi ne moremo poleg truda, sitnosti s policijo, državnim pravdnštvom in neizmernih potov še veliko materialne izgube nositi. Mi radi storimo vse za narod, tudi žrtvujemo denar in čas, toda velike izgube ne moremo trpeti.

Naše stanje na obalih Adrije je važno, laški črv zajeda v zdravo naše meso, pollaščevanje preti nam z velikim korakom; ako Slovenija zgubi še tržaško okolico, potem je storjena luknja v trdnjavo in sovražnik more dalje vzlaziti. Domoljubi, zabranjajte to, ne dajte, da nam pade naša obramba. List se ne bode odslej nobenemu več pošiljal, kedor ga nij plačal, tako se moramo ravnati.

Opravništvo.

SLOVANSKI SVET.

Jasno je, da o slovanskem svetu ne moremo govoriti v političnem pomenu, ampak le v narodnem, jezikovnem, kulturnem, sploh v narodopisnem, kakor je to tudi pri germanskem svetu. Oba narodna sveta sta složena iz narodnih plemen, katera so po rodu in jeziku bolj ali manj enaka ali vsaj sorodna, različna pa v prispodobi in zgodovinskem razvoji. Politični panslavizem je enaka utopija, kakor politični pangermanizem. Obe te dve veliki narodni skupini niste nikoli bile politična enota i nikoli ne boste; bile ste vedno ločeni v razne države, katere so se često mej saboj bojevale. Vsaj so i Slovani i Germani indogermanskega plemena, a vendar nijso nikdar bili prijatelji; sedaj so bore mej sabo z duševnim orožjem ter žugajo, da v bodočnosti drug družega siloj podvrže in zatara.

Slovanski svet presega germanski osobito v tem, da so razna slovanska plemena po jeziku, prispodobnej vlastitosti i npravnosti mnogo manj različna, nego germanska. Mej Srbom i Čehom je mnogo manj razlike, nego mej Švabom i Švedom. Tudi sta mej

slovanskimi plemeni zavest in žut sorodnosti in prirojene vzajemnosti bolj živa, nego mej germanskimi. Skupno germanstvo poznajo in odkrivajo prav za prav le učeni jezikosloveci in zgodovinarji, posameznim plemenom pa je ptuje, mej tem ko skupno slovanstvo vsako pleme v vseh stanovih pozna i čuti. Nij brez pomena, da se vsi Slovani, razen Poljakov, mej saboj ko bratje pozdravljajo. V resnici imajo narodno bratovsko sočutje, kakoršnega nemajo Germani. Angleži in Holandci ne govoré o nemških bratih, in Danci bi tako bratovščino celo odbili.

Germanstvo je mnogo ostreje razdeljeno i ločeno, nego Slovanstvo. Skandinavci n. pr. i Nemci se mej sabo še celo nič ne umejó, še manj se ljubijo, da, celo sovražijo se. Kar se zdaj nasproti slovanskemu svetu imenuje germanski svet, to je v resnici le pravo Nemštvo. Nemci so bili od prvega začetka Slovanom sovražniki i so takovi ostali; vedno so mislili, da imajo poklic i pravico, Slovanom gospodovati, zatirati jih i ponemčevati. Pri tem se sklicujejo na staro Germanstvo samo zato, da se tolažijo v strahu pred Slovanstvom i na videz večjo veljavo dajó. Ali druga germanska plemena nemajo volje in vzroka, da bi se kakor Nemci bali Slovanov ter jih sovražili. Celokadar in kodar nasprotujejo Angleži Rusom, ne delajo tega iz narodnih vzrokov, ampak iz dobičkarije. V resnici nasprotuje le nemški svet slovanskemu sebi na veliko škodo, ker je manjši i slabši, če tudi ima za zaveznike Slovanožrce, ki prebivajo na madžarskem globusu.

Slovanski svet ima okoli 80 milijonov duš. Res je, da Poljaki nečejo vanj spadati, ali reki se ne morejo ustavljeti, morali bodo pluti ž njo, ali pa utoniti v njej. Sedaj jih Rusija se sabo žene. Pravih Poljakov nij mnogo nad devet milijonov. Mej družimi Slovani nij manj od 52 milijonov Rusov, ki so res v več rodov razdeljeni, ali Rusi so dušoj in telesom. Potem je 5¼ milijonov Čehov in Moravcev, nad 5 milijonov Serbov, nad 3¼ milijone Bulgarov, blizu 3 milijone Slovakov, nad en milijon Slovencev, en milijon Hrvatov, 150.000 lužiških Srbov.

To je slovanski svet, in temu velicemu in mogočnemu narodnemu svetu napovedujejo Nemci i Madžari boj za gospodstvo, da, na življenje i smrt. Oni ravnaajo s tem

svetom kolikor le morejo sovražno, ker v državnej zvezi ž njimi živoče Slované zatirajo, nemčijo i madžarijo, samostojna slovanska plemena v naravnem razvoji ovirajo, da, ker hočejo vzdržati turško državo v Evropi, da bi ondotni Slovani vedno ostali pod sramotnim in smrtonosnim muhamedanskim gospostvom. To početje budí jezo vseh Slovanov ter jim sili v spomin vse to, kar so uže poprej prebili od sovraštva in vladohlepja nemškega sveta.

Iz poročil starih pisateljev vemo, da je bila kultura starih Slovanov podobna onej, katero Tacit pri starih Germanih toliko hvali. Slovani so imeli pred Germani to, da so se zgodaj pečali s poljedelstvom in trgovino, da so prebivali v mestih in vaséh. Kakor Germani, tako so imeli tudi oni razvito bogočastje s podobami bogov, darovanjem in gostijami, tudi lastno runsko pisavo in bogato narodno poezijo, s katero se odlikujejo še dan danes nad vsemi narodi. Politično njihovo življenje je bilo jako svobodno, ker se je opiralo na svobodo občin i plemen. Slovani so bili sploh miro-ljubno ljudstvo, katerega vojna doba se je pričela stoprv v velikem preseljevanji narodov, ko so Slované napadali osvojljivi narodi i preganjali jih s posestev, katera so zelo marljivo in umno obdelovali.

Nekdaj je bila vsa severna Nemčija na vshodnjem morji do Holstinije slovanska. Tudi sedajne nemške dežele Braniburg, Pokrajine (Marken), Sasonsko (pruska provincija in kraljestvo), vsa srednja in zgornja dežela ob reki Odri do Labe, Zale in Ilne i še dalje proti zahodu so bile nekdanje slovanske. Vse te dežele so vzeli Slovanom Nemci. Ti so Slované z ognjem i mečem prognali, ali pokončali, ali siloma ponemčili. Tudi so bili Slovani naseljeni v Panoniji, na sedajnem Ogerskem, v Daciji, na sedajnem Erdeljskem in Rumunskem, in od tod so se razširili do jadranskega morja in Soče, razprostrli se čez Avstrijsko, Štirsko, Koroško in Kranjsko na Tirolsko. Tudi so bile nekdanje Bulgarija, Mezija, Tracija, Ilirija samostojne slovanske dežele, katere so Slovani tudi skoraj popolnem zgubili, ker so bili iz njih prognani, ali v njih pokončani; kar pa jih je še ostalo, ti so podložniki Nemcem, Madžarom in Turkom.

Slovani ne mislijo vseh teh dežel zopet z mečem pridobiti, ampak v deželah, katere

so jim še ostale, svojo narodnost varovati in svobodno razvijati ter odškodovati se v drugih krajih za zgubo, katero so imeli; oni hočejo vzlasti rešiti pod turškim jarmom koprneče sorodne brate, kar nij le Slovanom, temuč splošnej kulturi v dobiček, zapoved svobode, pravice in človečnosti. Naravno je, da pri tem prizadetji Slovani obračajo oči na Rusijo, po kateri je Slovanstvo postalo vele silna moč na zemlji. Kakor taka moč ima Rusija prav tiste pravice in tudi tiste dolžnosti, kakor druge narodne moči. Rusija bi imela gotovo popolno pravico v imenu in v prid slovanske narodnosti toisto storiti, kar je storila Prusija iz lastne moči za nemški, in Piemont z francosko in nemško pomočjo za italijanski narodni prid.

Vendar se Rusija neče po tem izgledu vesti in tega nij zagotovila le z besedo, temuč pokazala je tudi uže z dejanjem. Rusija hoče obdržati le pravico kakor slovanska narodna moč, zatorej ima kakor taka iz naravnih nagibov sočutje do vseh slovanskih panog prav tako, kakor je imajo tudi druge narodne moči z narodi, kateri so jim sorodni, in hoče tedaj osvoboditi južne Slovane, katere so si Turki krivično podvrgli ter jih nečloveški zatirajo. Na tak osvobojevalni bolj bi se gotovo vzdignola tudi Nemčija, Francija, Anglija itd. ako bi pod turškim jarmom zdihovala nemška, francoska, angleška plemena; da, v tacem primerljaji bi omenjene moči uže davno bile izdrle meč zoper Turčijo i polumeseč bi v Evropi več ne vladal.

Ker pa gre le za Slovane, tedaj Nemci i Madžari iz sovraštva in zavida do Slovanstva, in iz strahu pred njim, ovirajo slovanski svet v njegovem razvoji ter ne priznavajo Rusiji narodne pravice. Turkom na ljubo kličejo ves slovanski svet v boj na življenje in smrt.

S to nesvobodno, krivično, prokletstva vredno, živinsko politiko dosegó lakko Nemci in Turkom prijazna svojat anglo-germanskih njih sorodnikov v zvezi z mesečnimi Madžari prav to, česar se bojé in skušajo zadržati, namreč, da se doslej le v duhu in sreci zedinjeni slovanski svet v politično vojno promeni ter vzdigne na odločilni narodni boj.

Potem pa bi vsklicali omenjeni Rusom sovražni narodi, ki se hvalijo, da stoje civilizaciji na čelu, nad Evropo dobo divjega trinoštva, i naj pogine rusko-slovanski, ali madžarsko-germanski svet. Razvaline enega ali drugega sveta bi kazale sramoto in prokletstvo našega časa. (Reform).

MIRIDITJE.

II.

V dokaz, da so Miriditje vedno svoj značaj ohranili, navajamo tu samo eno dogodbo, kakoršnih bi lahko sto navedli. Več Miriditov gre nekega večera z škadarskega bazarja (trga) proti domu; zunaj mesta najdejo na nekem drevesu blizu turške mošeje truplo nekega frančiškana. Več mladih Tur-

kov, kateri so imeli izlet v bližno okolico, srečalo je, ko so se vračali v Škadar, starega frančiškana in so ga za šalo umorili in obesli. Miriditje so ga z drevesa sneli ter spodobno zakopali. Tri dni potem ni šel noben v Škadar na bazar.

Četrto jutro so Turki našli na istem mestu obešenega turškega popa one mošeje, kder je bil francižkan umorjen, vrata so bila razbita in mošeja onesnažena; ko pa oči dvignejo, zapazijo na hodniku visokega minareta drugega popa, ali ne kakor po navadi, da bi verne Turke h molitvi klical, ampak imel je veliko pipo ter pil tobak, kar je zopet omadeževalo mošejo. Turki kličejo in ga karajo, ali on se ne meni, zdaj gredo nekateri na visoki minaret in o vrag! — ko so ga ugrabili, bil je prasec, najnasprotiša žival koranu, oblečen v popovo obleko, kar je zopet skrunilo svetost turške mošeje.

Tako so Miriditje maščevali svojega misijonarja.

Kedor hoče njih zgodovino poznati, mora preiskati politične stvari ob času padca rimskega cesarstva in nastopa Karola velicega, pod katerim se je plemstvo razširilo in utrdilo. Miriditje so razdeljeni v pet okrajev, po albaneško (bairak). Na čelu vsakega bairaka sta dva načelnika, katera v vojni nosita zastavo ter je eden izmed obeh h krati vojvoda in zastavničar. Prvi in stariši je tudi sodnik svojega okraja, ter predseduje raznim skupščinam, katere so sestavljene iz gospodarjev odličniših družin, ki so gosposki stan.

Vojvodska in barjaktarska čast je dedinska pravica tako, da jo za očeti podedovajo njih sinovi. Ako bi ne imel umrli sina, komer bi svojo mesto zapustil, pride na njegovo mesto najstariši mož iz rodovine. Gospod vseh petih okrajev pa je knez, katerega zovejo kapitan, on je čuvar vseh pravic in privilegij, ter najvišji vrhovni poveljni armadi.

Miriditje nemajo pisanega, ali tiskanega zakonika, oni imajo ustmeno postavo-dajstvo, kateremu pravijo kanut ter si od roda do roda dalje ohranijo svoje ustmene zakone. Ako bi zgodovinarji njih zakon in običaj studirali, primerili bi ga nekdanjim Longobardom. Njih šege so še podobne azijskim narodom, a katoliška vera jih je vže precej premenila.

Vsi Miriditje so katoličani in pri vsem prizadevanji duhovščine je ostalo njih mejusobno kaznovanje časi divje. Da se Slovenci v tem važnem času seznanimo s južnimi našimi brati, ker doslej ni take prilike bilo, hočemo navesti njih družinsko življenje.

Strah o polunoči.

Kakor hitro solnce zatone, postanejo otrci nemirni in strahljivi po kmečkih hišah, kjer se zvečer marsikakaj pove, vzlasti ko imajo spretnega čevljarja, da jim slika v živih barvah čudne strahove in pošasti; predice vlečejo od strahu noge izpod klopi, da bi jih kaj ne zagrabilo, kolovrat se ustavi

in nit se zaprede, debela ko vrv. Pogumniši mladeniči se na videz smejejo in trdijo, da jih ni strah, če tudi zdrgetajo od strahu, ko maček pod streho porožlja. Večer teče v pogovoru dalje, dekletke zbijajo pripovedkam in slušajo vsako besedo, mej tem se bliža polunoč. — Hlapci, ki so od sosedov prišli vas, in ko so prej obečali drug drugemu stave, postajajo plahi, kajti pravil jim je uže njih ded, da ima strah o polunoči največjo moč, takrat najpogumnejim srce v hlače pade, takrat je draga vsa prejšnja korajža, katere je prej bilo tako obilo. *Strah o polunoči*, to je strašna beseda onim bahčem, ki so se po dnevi in v mraku še ustili, da store nevrjetne reči, da se upajo zoper staviti povodnjemu možu na brvi, večjemu od vaškega zvonika, da se ga ne ustrašijo poteptati v prah, ter postati strah strahu. Še neki ogoreli Cigan pri peči pripoveduje o svojej srčnosti in surovej moči, grozi strahu, da ga počaka in več enakih kvant, pa srce mu upada, kolikor hitreji se bliža kazalec na okajeni uri polunoči.

Nočna dvanajsta ura prinese gotovo tudi jasni ali oblačni dan, vendar pa je strašna prva, a vesela zadnja. — Ta je oplasila vse vasovalce, cigan se je stisnil in le na to misli, da ne bi treba bilo proti strahu iti, sosednji hlapci samo mislijo, kako bi mogoče bilo da se ohranijo pod streho, katera jim je dosedaj tesna bila. Polunoči je ura odbila, vse je tiho, *strah o polunoči* je edini gospodar, noč ima svojo moč, pravi strašljivec, tu zaropota po dilah, tam počí v sobi, zopet na drugem mestu zabliksne, še je kak širokoustnež, da bi kljuboval, zaropota proti strahu, pa — ustraši se, postane miren, vrže pripomočke v grm in se stisne pod odejo, *strah o polunoči* pa gre, kamor ga tira čas, njegov čas je in vsaka reč v svojem času mora po naravnem zakonu doseči to, kar bi se v drugem nenaravnem času ne moglo.

Od kar so hrcegovski orli za orožje zgrabili, od onega časa ko se je dvignol črnogorski sokol iz svojih pečin, delale so se vedno zapreke ubogim belim sužnim v Evropi. Ko je mala Srbija za vojno pripravila delala, vpil je kruti Madžar, da jo se svojimi honvedi preplavi, in ko se je hotelo ubogi raji pomoč, zarežal je širokoustni Anglež, raja naj čaka, če tudi je strah z nočjo rastel.

Naši judovski turški listi so grmeli in delali veliko politiko; vse je prošlo, vse je vtihnolo, mogočni ruski narod in car silnih držav je stopil na noge mej enajsto in dvanajsto uro *strah o polunoči*, oni strah, katerega se boji vse, oni strah, kateri po pravej metodi računji in plačuje. Kje so naši „Preshajduki,“ kje surovi Madžar, kje stoji kramarska Anglija? — Vsi čakajo konca strahu in se stiskajo v kote, da bi jih *strah o polunoči* z kosmato roko ne podrgnol, da bi se jih ne pritaknol, ker dobro vedo, ako ž njim v dotiko pridejo, da gotovo nekaj kože zgube.

Prošla je oholost, opadlo bahanje, zginola korajža, strah straši dalje. Strah pre-

ganja noč, za katero bo zopet beli dan. Kakor je povsod navada, da le v nekaterih krajih straši, tako ima, *strah o polunoči* tudi svoja mesta, tako na razvalinah ozmanskega cesarstva in podrtijah Turkom sorodnih Madžarov, tako v svetiščih nemčursko židovskih županij. Za kraje, v katerih se nij zločinstvo godilo, strah ne mara in niso v njegovem področji. Ali kodar je hodil in bo še hodil *strah o polunoči*, stal bode spominek v večno svarilo, da si ne bode noben zemeljski črv več upal, dokler bo svet v toku, zarotiti severja polunočno pošast. In to je v zdajnem času.

Polunoči udari, noč stopi v drugo polovico, bolniki jo želé, ali turški bolni mož se je boji, kjer je njegova bolezen stara v Evropi, take ne bode več, to je turška bolezen, katero so obsodili vsi evropski zdravniki za smrtno. Cigan hoče še se svojim sleparstvom obvarovati kuge bolnika zadnji čas, ali tudi on pade beli ženi pod koso in zgine zemlji s povrvoja. Na jugu se gode enake stvari, zatemneli zrak vlada, po katerem švigajo goreči bliski, grozoviti, veliki mož korači ob Donavi in stopi čez osodepolno brv, v rudečem svitu bode tekla reka, brodovi bodo plavali v slovanski krvi; to bode po polunoči, to bode proti zori, ko bo plaval veličastna danica na jasnem nebu.

Valovi ob Črnem morji pa bodo poljubljali žrtev, junaška trupla se bodo zibala na srebrnih valovih, ki jih bo zlatila večna zarija. *Strah o polunoči* ne bo več strah, ampak on bode zlata mirna boginja, ki plete zlate cvetke v slovanski rod, in kar bode ostankov polunočne dobe, postali bodo na veke nedolžno mravljišče v samotnem gozdu, neškodljivo človeške družbi.

Po čudopolnej noči bo sijalo svitlo solnce in ogrevalo naravo in na božji slovanski zemlji oživljalo ljudstvo, kateremu je podarjenega polu sveta, ki pa do sedaj ni znal, da je gospodar, bil je okovan v spone, sužen tujim narodom, ki so ga tlačili in mu nakladali breme, da so mu grinte rastle. Prijazno solnce bo ogrevalo z novega naravo, mir bo vladal mej narodi, zadovoljno bode vse, stari narodni mučeniki se bodo v grobu radosti obrnoli, da je po grozovitnej noči nastal lepši dan in posijalo lepše solnce. *Strah o polunoči* je imel svojo moč, z nočjo je zginol strah, z dnevom se porodi vesoljni mir.

Dopisi.

Na Proseku, dne 11. junija.

Izlet rojanske čitalnice minolo nedeljo je bil prav sijajen; tržaški pevci so pripomogli obilo h veselemu izletu, ker so navdušeno in krepko ko slavčki prepevali in navduševali narod. Prisedši na Prosek vtaborili so se čitalničarji, pevci in gostje na vrtu g. Nabergoja in posedli senčne prostore; ko so si jeziki opravili z sladko kapljico, začeli so tudi krepko pevati in ljudstvo se je zbralo krog njih. Predno je solnce zatonilo,

zbralo se je obilo ljudstva in pevcev, proseški pevski zbor se je vrstil z raznimi pesmami, počastil je izlet tudi znani novinar in vneti rodoljub g. L. Vuličević, kateri je pri tej priliki z jedernatim govorom zbrano občinstvo segrel do vrhunca, govoril je srbsko-hrvaški takole:

„Gospoda moja! Gdje je narod ondje mora da bude i narodnjak; tko hoće da živi mora da živi u narodu, jer je narodni duh ono što oživljava čovjeka. Gledajte grane na stablu: doklen se drže stabla, i dokle ih stablo svojim sokom hrani, one se zelene i daju ploda, nu ako ih budete odsjeći, listje će se osušiti, grane će usahnuti, i neće biti ploda.

O mladosti, ti si slavjanska mladost, i jedan gizdavi dijel slavjanskoga blagorodnoga plemena. Slavjanska mladosti, primi moje slatke pozdrave! Moji su pozdravi kao milomirisni cvijetovi što niknu u ovoj zemlji. Čisti su moji pozdravi i bez otrune kako čisti lijer i bez otrune u dolinah, gdje slavjanski pastir pase svoje bijele ovce.

Ove gore slavjanske su gore, slavjanska ih Vila posveti. Nemojte da se ovdje udomači ono što nije naše. Nedajte da ovdje neprijatelj posije sjeme otrovnijega ploda. Bog vam je dao ovu zemlju da bude vaša, djedovi su ju vaši natapali njihovim znojem i krvavim znojem. Ovo je sveta zemlja, slavjanska je ovo zemlja; pokli ste vi na njoj, vaša je ova zemlja. Čuvajte ovu zemlju, i nastojte da se neoblade vaše muške prsi te da u vama neumre duh slavjanskoga naroda; onaj duh koji ovih dana krijepi i snaži rusku, srbsku i crnogorsku mišicu; onaj duh koji tjera Turčina iz Europe; onaj duh koji se večkrat opriječi divljačkoj i okrutnoj sili da nebi pritisnula i podivljačila Europu.

Ja sam sriječan kada govorim našoj slavjanskoj mladosti, srce mi se pomladja, duša mi kuša, uživa rajske sladosti.

Puca zora, bit će dana! Mi vidimo ono što su žudjeli vidjeti naši davnoroditelji, ali im je loša srijeća bila; u grobnici su bez vidjeti što mi vidimo.

Slavjanska mladosti, velika su naša držanstva, jer je velik i naš narod. Tko će mu naći kraja budućnosti?

Svijet na nas gleda, ali svijet nas još nepozna. Mi moramo se pripravljati na velike posle, moramo raditi da uzmnožimo otčinstvo naše. Ovo ćemo naslijediti ako budemo živiti u slogi, u ljubavi. Blago onima koji su u povitku! Oni će vidjeti slavjansko sunce u podpunoj jasnoći njegove sjajnosti.

Uzgor srca! Puca zora, bit će dana! Nemojmo spavati, pijetli pjevaju, mati nam je uranila, i jurve u red stavlja kuću: bila bi sramota da bi smo mi tilili u postelji. Puca zora: dan je. Ljubezna braćo, dignite se, radimo, pamтите da smo Slavjani, i klikajte: živio narod slavjanski od studenoga do jadranskoga mora! živio Cesar i Kralj naš Frane Josip! živio prijatelj našega Cesara Aleksandar ruski car! živio Milan Obrenović srbski knjaz! živio Nikola Petrović-Njeguš crnogorski knjaz!“

Po končanem govoru je zaorilo iz stoterih grl živio, ko se poleže klicanje, zadoni pesem *V boj* in zopet so leteli klobuki v zrak, trobojnica pa je v večernem vetru divno plapolala nad svojimi zvestimi sinovi, vže je na jasnem pasu primigljala zvezdica, ko bengalični ogenj naznanja odhod. Pevci stopijo še enkrat v kolo in združeni z proseškimi zapoje *V boj*, potem pa odidejo vsi pri svitu bengalskega ognja skoz vas na Opčine; proseski pevci so jih spremili do polu pota pevajoč *Naprej* in *Rado ide*. Srce se je radovalo slehernemu, ko je videl, kako so mali dečki v prvi vrsti pred proseškimi pevci žnjimi, pevajoč korakali. Blagor tebi, mladina, ki te navdušujejo domoljubni glasovi, katere je domorodna iskra vžgala.

S krepko popotnico je koračilo občinstvo mimo vojaškega taborja na Opčino. Slovenski resevisti so stopili vsi kraj ceste in spremljevali s živio klici pevajoče, zadaj pa je neka črna duša hudobno vrgla kamen mej množico ter ranila na glavo z robotim kamenom pevca; gotovo je hudobnežu slovensko petje morilo umazano dušo furlansko v vojaške obleki. Ko so se bratovsko poslovili pevci, korakali smo na Opčine k Malalanu, ki je brzo ohladil vroča grla in suhe jezike, tu se je prepevalo zopet krepko in znani proseški kvartet je počastil došle z lepimi pesmami. Pozno ko se je uže noč prevalila, zapustili smo izletci Opčine mirno, redno in taktno, pa vendar so žandarji bili v velikem strahu, da ne bi morda Slovenci v črni noči kake slovenske zastave razpeli, svetili so za občinstvom z bajoneti. Naj bi tržaški rodoljubi večkrat kak izlet napravili v narodno korist.

Politični pregled.

V notranjej politiki nij nič posebno važnega. — Slovenski državni poslanec g. Pfeifer je interpeliral finančnega ministra zaradi posilnega iztirjevanja zemljiščne davka i dokazal, kako neusmiljeno davkarske gosposke s kmeti delajo. Minister je odgovoril, da se ne dela sila, če pa so kde bile napake, da se te odpravijo. Na drugo Vošnjakovo in Pfeiferjevo interpelacijo zadržan razpuščenja kranjskega deželnega zbora, odgovorilo je ministerstvo, da ima krona pravico deželni zbor razpustiti, kder i kadar koli hoče i da so se volitve uže zdaj razpisale zavolj posebnih razmer kranjske dežele. Te razmere poznamo tudi mi, kranjski nemčurji so bili uže zanje pripravljeni. Hud boj bode pri volitvah na Kranjskem. Zakaj? O tem moramo molčati zdaj, pride pa čas, ko bode vse očito.

Rusi v Aziji Turke razganjajo na vse strani, ne bode dolgo, da bodo imeli trdnjavo Kars in Erzerum v rokah ter bode vsa Armenija njihova. Čez Donavo do danes še nijso šli, ker je reka še zelo napeta i ker silna vojska, kakoršno imajo Rusi ob Donavi, potrebuje marsičesa, predno se mora lotiti velicih del. Iz poslednjih poročil pa je jasno, da prihodnji teden gotovo udari

severni stric čez veliko reko i potem se bodo godile slavne reči, ki doneso svobodo Slovanom na Turškem.

Zoper Črnogoro so udarili Turki z vso močjo, po najnovejših, popolnem verjetnih poročilih, vzdignoli so zoper njo 91,000 redne i neradne vojske. Če tudi so bili Turki dvakrat hudo tepeni, vendar so se morali Črnogorci prevelikej sili umikati. Tako so Turki živežem preskrbeli trdnjavo Nikšič in od treh strani prerili na črnogorsko zemljo. A tukaj so strahovito izkupili. 20. t. m. je zgrabil Božo Petrovič pri Spužu turško armado, katerej je bil poveljnik paša Ali Saib, ter jo popolnem vničil. Popolnem verjetna poročila pravijo, da tako sijajne zmage še zgodovina nij zapisala! Le toliko Turkov se je rešilo v Spuž, da so mogli naznaniti muhamedanskemu ljudstvu, kaj se je bilo zgodilo! — Zadnje dni se je mnogo pisalo, da je s Črnogoro pri kraji, ali vse to je bilo iz preboječih, ali Črnejgori sovražnih src. Če se Črnogorec umika Turku, dobro ve, zakaj to dela. Ker ima Črnogora malo vojakov i ker je vsak vojak slaven junak, zato treba, da jih varuje, kolikor le more. Še dve taki bitvi, kakor je bila 20. t. m. — tako pravijo telegrafna poročila — i vse tri turške armade so pokončane.

Poročilo

političnega društva „Edinost“ obravnava o XV. občnem zboru v dvorani „Slavjanske čitalnice“ v Trstu dne 17. junija 1877.

Predseduje g. podpredsednik J. Pri- možič, zapisuje g. tajnik Dolinar, vlado zastopa g. višji komisar Vidic.

G. podpredsednik pozdravi navzoče in odpre zborovanje.

I. točka: Branje zapisnika zadnjega zbora, potrdil se je.

II. točka: O zadevi časnika „Edinost.“ Govoril je g. urednik Dolinar ter pojasnil slabo plačevanje od strani naročnikov ter navedel, da mora list imeti podporo.

G. Piščanec L. svetuje, naj bi list rajši nehal izhajati, nego, da bi še dalje moral materijalno škodo trpeti.

G. Nadlišek se ne strinja s predlogom g. predgovornika, tudi ne, da bi se list z kakim drugim združil, on apelira na rodoljube, da bodo, ker je neobhodno potreben list, segli v žep za blagi namen in nasvetuje, naj bi se drug občni zbor sklical in stvar za zdaj odložila.

G. Purič podpira predlog g. Nadliška, ki pa pri glasovanju pade.

G. Križman je tega mnenja, da se pri drugem občnem zboru prav toliko opravi, ko v denšnjem, sicer pa je to urednikova stvar, on ima list in on se mora brigati, je li zguba ali ne, s tem nema društvo ničesa opraviti, naj ne pošilja več nikomu lista, kdor ne plačuje, in naj jih samo toliko tiska, kolikor je plačanih.

Trobec pojasne stroške in dohodke, oziraje se na minolo leto, ko je list imel obilo podpore, pa je še težko izhajal.

G. Križman meni, da to ni društvena stvar, naj pošlje urednik vsem dolžnikom listek, da iztirja dolg.

Gerdol J. podpira predlog g. Križmana, in predlaga, da bi se sklenola debata, ker je težko sklicati drug občni zbor.

G. Križman predlaga, naj se napravi okrožnica, v kateri naj se natanjko pojasne stanje lista in naj se razpošlje vsem po okolici, predlog je bil soglasno sprejet.

III. točka posamezni predlogi in nasveti; ker se nihče ni oglasil, zaključil je g. podpredsednik zborovanje.

V Trstu, 17. junija 1877.

Domače stvari.

* **Tiskovna pravda.** Zoper urednika našega lista, kakor je: *Triesterca* 19. t. m. pisala, vložena je pri deželni, kakor tiskovni sodnji, tožba zoper žaljenje časti in sicer od nekega okrajnega glavarja in nekega župnika tržaške okolice. Mi do danes nismo še nikakoršnega poziva od sodnije dobili, radovedni smo, kedo sta ta dva korenjaka, pregledali smo vse liste in nismo našli nikakoršnega žaljenja kake osebe.

Čudimo se pa toliko več stvari, da ptuji časniki prej o tožbi znajo, nego mi, ki bi imeli vendar prej znati.

* **Konfiscirana** je bila zadnja št. „Edinosti“ zaradi nedolžnega uvodnega članka *To da*. Prosimo naše naročnike naj nam ne jemlje v zlo da niso lista v roke dobili, mi izpuščamo vse besede, ki bi državnemu pravdniku ne bile po godu, pa vse je še prenevarno, odslej hočemo le o vremenu pisati. Kakor smo v uradnem listu brali, bil je uzrok draženje narodnosti, ker je pa v Trstu nad 15 narodnosti*), ne vemo, katero smo dražili, če tudi smo potipali vse dobre in slabe naše obisti *To da* našli nismo ničesa, vzeli bi Diogena, da bi posvetil z svetilnico greh, ako bi še živel. To da zdaj so Diogeni ki najdejo precej, kar bi bil historični zastoj iskal, živela tiskovna svoboda!

* **Slovenska trobojnica strah.** Na Opčinah so imeli mladeniči ob priliki narodnega plesa (sagra), ko so z godbo hodili okrog, slovensko trobojnico na drogu; tega se je tamošnji žandarjski vodja tako prestrašil, da je ukazal, takoj jo raz drogu vzeti. Lepo se godi z našo zastavo, ktera je v državnem zboru pripoznana, da jo policijski organi zabranjujejo nositi in zobešati. Ako bi bili Openski mladeniči imeli turško ali angleško zastavo, ali katero drugo si bodi, ne bi bili žandarji je nositi zabranili. Okoličani in tržaški Slovenci, vsak, kdor le ped zemlje premore, naj vsadi drogu in naj vsako nedeljo in praznik izobesi slovensko zastavo, da pokažemo, da smo na naši zemlji mi

*) I še več nerodnosti. Stavec.

gospodarji, ni treba se bati, da je kedo zabrani izobesiti; pri krčmah in društvih pa je zapovedano zraven narodne zastave še cesarska ali pa rumenočrni trakovi. Urednik našega lista ima vsako nedeljo in praznik na svojem posestvu trobojnico izobešeno, posnemajte to drugi Slovenci.

* „**Il Nuovo Tergesteo**“ list, glasilo magistratove stranke in žalostni sin rajnekega *Progressa*, nehal je izhajati. Bil je protivavstrijski, zatoraj je raji sam umrl, nego da bi ga bila zgrabila kosmata roka in ga vdušila.

* **Obsojen** na dva meseca zaporā in povračilo stroškov pravde je bil urednik lokalnega lista *La Verità*, ki je toliko o slabem in nepoštenem gospodarstvu magistrata pisal. Ljudstvo je tega mnenja, da je bil le zaradi oblike pisave obsojen, zaradi obsega pa bode morda še kako nadaljevanje.

* **Na poti** je umrl ta teden neki mašinist avstrijskega Lloyda, ko je proti velikem trgu šel, zadet od mrtvonda. Ljudje so ga nesli v bližno lekarno, pa v malih trenutkih je umrl.

* **Steklo** je palo iz nekega okna na glavo deklici, da jo je vso obrezalo, drugej gospej, ko je na pomolu stalo, pa celo okno, in jej jo glavo razbilo.

* **En milijon frankov** je zaigral neki gospod v Milanu en večer na en hip, stavil je na kvarto v igri in zgubil. Plačal je denar čisto mirno, kakor bi se ne bilo ničesa pripetilo.

Zahvaljujemo se

za obilo vdeležbo pri pogrebu našega umrlega deda, oziroma očeta

Ivana Smerdu.

Žalujoči sin *Jože*, vnuk *Frane* in *Marija*, rojena *Lenaršič*.

Na Bazovici, 15. junija 1877.

Velika zaloga

dišav, barvil, omel za zidarje slikarje, firmeža gob, pijavk zdravilnega olja, kemičnih priprav, esence, mila vsake vrste črnila v steklenicah, sveč stearinkih, žvepla finega romanskega za trte se dobiva po niski ceni pri **Girolamu Hirschu** zraven gostilnice pri „Luni.“